

Kitekint? - A kínai irányt?

2009 június 18. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Február 1-jén a világon mintegy 1500 millió kínai ünnepli a kínai új évet. Kína a múlt század utolsó két évtizedében a globális gazdaság legnagyobb sikerét érte el, és sok elemző szerint századunk második felében már Kína lehet az akkori világgazdaság legerősebb térsége.

Mások szerint ehhez t?bb id? kell, ?s K?na j?v?j?t bels? fesz?lts?gek is be?rny?kolhatj?k. A strat?giai elemz?k egy r?sze Eur?p?at tartja sz?zadunk igazi nyertes?nek, azt ?ll?tv?a, hogy a XIX. sz?zadban Nagy-Britannia, a XX. sz?zadban az USA volt a meghat?roz? hatalom, majd e sz?zadban Eur?pa l?p a hely?kcre. A j?v? bizonytalan, de K?na elm?lt ?vtizedekben el?rt gazdas?gi eredm?nyei mindenk?ppen figyelmet érdemelnek, ?s azt a k?rd?st vetik fel, hogy minek k?sz?nheti a kor?bban alv? ?ri?s ezt a sikert.

K?na az 1500-as ?vekig szinte mindig az emberis?g legfejlettebb civiliz?ci?ja volt, majd az eur?pai renesz?nsz, a reform?ci? ?s az ipari forradalom Eur?pa, ?szak-Amerika ?s Jap?n sz?m?ra adott kiugr?si lehet?s?get. K?n?ban az okos tal?lm?nyok a cs?sz?ri udvar megrendelés?re j?ttek l?tre, a l?por, az ir?nynt? vagy a selyem jelzik a k?nai tehets?get ?s gazdas?gi fejletts?get. A centraliz?lt K?na azonban nem volt alkalmas arra, amire a f?ldrajzi, kultur?lis ?s politikai tagolts?g?nak k?sz?nhet?en decentraliz?lt Eur?pa képes volt: nem volt képes az ugr?sszer? fejl?d?sre. Ez azonban csak mai fejlet?nik h?tr?nynak, mert az egys?ges K?na megteremt?se ut?n t?bb ?vezreden ?t a stabilit?s mintak?pe volt (a XIII. sz?zadi mongol h?d?it?s szak?lja ezt meg), szemben a R?mai Birodalom buk?sa ut?ni Eur?p?val. Ez egészen a XIX. sz?zadig el?ny volt, p?ld?ul Eur?p?ban folyamatosan bels? h?bor?k rajzolt?k ?t a politikai t?rk?pet akkor, amikor K?na vir?gzott. Majd az angol, amerikai ?s jap?n behatol?s k?vetkezt?ben felbomlik a stabilit?s, amit az 1911-es forradalom, a polg?rh?bor?u, a kommunista rendszer ki?p?it?se ?s a kultur?lis forradalom k?vet. A stabilit?s mintadi?kja az elm?lt sz?z ?vben szinte p?tolta az ?vsz?zadokon kereszt?l kihagyott nagy v?ltoz?sokat, ?s szinte tobz?dott a mozg?sban ?s a v?ltoz?sban. Ezekb?l a v?ltoz?sokb?l forrt ki a mai K?na, mert a huszadik sz?zad hatalmas mozg?saib?l alakult ki az a t?rsadalom, amely ma a glob?lis gazdas?g leggyorsabb fejl?d?s?t képes el?rni.

Minek k?sz?nheti K?na azt a sikert, hogy ?vsz?zadokon ?t a rend ?s vir?gz?s stabil szigete tudott maradni, ?s minek k?sz?nheti azt, hogy képes volt a legnagyobb v?ltoz?sokra a m?lt sz?zad sor?n? Minek k?sz?nheti, hogy k?t ellent?tes dolgot - a v?ltozatlans?got ?s a v?ltoz?st is - képes nagy sikerrel megoldani? Az ?si birodalmak k?z?l t?bb is képes volt a stabilit?sra (Egyiptom ?s Mezopot?mia, az azt?kok ?s az ink?k), t?bb n?p is képes volt egy nagyobb f?ldrajzi egys?gben összef?gg? civiliz?ci?t kialak?tni (f?n?ciaiak, g?r?g?k, kelt?k), de egyik sem olyan hosszan, mint K?na. A huszadik sz?zadban t?bb nemzet is hatalmas v?ltoz?sokat ?lt ?t a n?metekt?l a jap?nokig, India n?peit?l az arab vil?gig, de aligha vitathat?o, hogy a legnagyobb t?megeket megmozd?t? ?s legm?lyebb ?talakul?sok K?n?ban mentek v?gbe. Hogyan lehets?ges tehát az, hogy a k?naiak a v?ltozatlans?g ?s a v?ltoz?s kormányz?s?ban egy?r?nt a t?rt?nelemben p?ld?atlan sikert mutatnak?

Erre a k?rd?sre, tal?n t?rt?nelmi rejt?lyre, Woo k?nyve saj?tos v?laszt ad. Azt mondja, hogy K?n?ban m?r legal?bb h?romezer ?ve valamennyi fontos politikai ?s kormányz?ti d?nt?st ?gy hoznak meg a cs?sz?rok ?s miniszterek, hadvez?rek ?s tan?csad?k, ?zletemberek ?s tud?sok, hogy tan?csot k?rnek egy k?nyvt?l. Ez a k?nyv a V?ltoz?sok k?nyve, a Ji King (I Ching), amely arra ad v?laszt, hogy egy d?nt?snek milyen k?vetkezm?nyei lesznek, ?s hogyan lehet kiv?deni vagy er?s?teni e hatásokat. Saj?tos k?nai ir?nynt?k?nt m?k?dik ez a k?nyv azok sz?m?ra, akik haszn?lj?k a benne rejl? tan?csokat ?s el?rejelz?s?ket. Woo felsorolja azokat a kiemelked? k?nai t?rt?nelmi szem?lyeket, akik e k?nyvb?l mer?tve hozt?k meg élet?k ?s nemzet?k fontos d?nt?seit. Kr. e. 1150-ben Wen herceg t?k?letes?tette ?s b?v?tette az "ir?nynt?", majd fia csiszolta tov?bb. A Kr. e. V. sz?zad elej?n Konfucius ?rt a k?nyvh?z igen r?sztletes magy?razatokat, aki életm?v?t jelent?s m?rt?kben e k?nyvre alapozva hozta l?tre. A k?nai nagy falat ?p?t? cs?sz?r, aki az egys?ges K?na megteremt?je, majdnem az ?sszes ?si k?nyvet m?gly?ra veti, 450 kiv?l? tud?st v?geztet ki az?rt, mert r?gi k?nyveket rejtegetnek, de a V?ltoz?sok k?nyve sz?m?ra is ?rt?k: katonai ?s politikai d?nt?seiben felhasználja a k?nyv el?rejelz?s?it ?s tan?csait. A m?lt sz?zadban Csang Kaj-sek ?s Mao Ce-tung egy?r?nt e k?nyv tan?csait használva hozt?k meg fontos d?nt?seiket, ahogy a mai K?na vezet? politikusai ?s sok k?nai ?zletember is. C. G. Jung az els? tekint?lyes eur?pai, aki el?sz?t?t ?r a ford?t?shoz, ?s tudom?nyos kutat?saiban is felhasználja az el?rejelz?s?ket. Ma m?r Amerik?ban ?s Eur?p?ban is egyre t?bben haszn?lj?k e k?nyvet politikusok ?s ?zletemberek fontos d?nt?seik megalapoz?s?hoz.

K?na t?rt?nelm?nek titkait természetesen nem lehet egyetlen k?nyv alapj?n megfejteni, s?t az is lehets?ges, hogy K?na sikereiben egészen m?s okok j?tszottak ?s j?tszanak szerepet. Az is lehets?ges, hogy K?na mai eredm?nyeb?l nem k?vetkezik egy j?v?beli siker. M?gis a gondolat, hogy egy k?nyv - ?s a benne ?r?z?tt szellemi er? - jelent?s hat?ssal lehet a t?rt?nelemre ?s mindennapi élet?nkre, tal?n megdobogtatja a k?nyvek szerelmeseinek sz?v?t.

(Allie Woo: *I Ching, Ancient Wisdom for the New Age*, New Holland Publishers Ltd., London, 1998)

Matolcsy Gy?rgy, hetivalasz.hu

Ajánló